

بسمه تعالی

گزارش پنجاه و ششمین اجلاس مجمع عمومی وایپو

پنجاه و ششمین اجلاس مجمع عمومی وایپو از تاریخ ۱۲ تا ۲۰ مهرماه سال جاری (برابر با ۳ تا ۱۱ اکتبر) با حضور نمایندگان کشورهای عضو، سازمان های بین المللی و مردم نهاد در ژنو سوئیس مقر دائمی سازمان برگزار شد.

از جمهوری اسلامی ایران هیاتی به سرپرستی آقای تویسرکانی ریاست محترم سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و مرکب از آقایان دکتر کاظمی ابدی معاون محترم وزیر دادگستری، کیانی رئیس مرکز مالکیت معنوی، اصفهانی نژاد معاون اداره حقوقی وزارت امور خارجه و اینجانب به عنوان دبیر شورای سیاستگذاری و هماهنگی مالکیت معنوی در این اجلاس شرکت داشتند. دستورکار اجلاس بیش از ۳۰ موضوع بود که نمایندگان کشورها باید در طول مدت اجلاس نسبت به آنها بحث و بررسی و نهایتاً اتخاذ تصمیم می نمودند.

اجلاس روز دوشنبه برابر با ۱۲ مهرماه و با انتخاب آقای جانس کارکنس سفیر لاتویا به عنوان رییس اجلاس شروع به کار کرد.

جناب آقای دکتر گری مدیر کل سازمان جهانی مالکیت معنوی گزارشی از فعالیت های سازمان

تحت تصدی خود در طول سال گذشته ارائه داد که در آن به نکات زیر تاکید شده است:

۱- افزایش درآمد سازمان نسبت به مدت مشابه بدون اینکه در هزینه های مربوط به حق الثبت

اختراعات و علائم تجاری افزایشی صورت گرفته باشد؛

۲- افزایش عضویت کشورها به نظام های بین المللی ثبت از جمله معاهده ثبت اختراعات، (pct)

و موافقتنامه و پروتکل مادرید راجع به ثبت بین المللی علائم تجاری (نظام مادرید) که این افزایش

زمینه را برای ایجاد یک نظام حمایتی جهانی هر چه بیشتر فراهم خواهد کرد؛

۳- افزایش تعداد اظهار نامه های بین المللی بویژه در حوزه اختراعات، علائم تجاری و طرح های

صنعتی؛

۴- افزایش کشورهای عضو که دارای نظام ثبت الکترونیکی هستند؛

۵- افزایش مراکز جستجوی بین المللی اختراعات که از مرز ۲۰ مرکز گذشته است؛

۶- تشکیل کمیته برای تدوین آیین نامه سند ژنو معاهده لیسبون برای حمایت بین المللی از نشانه

های جغرافیایی و اسامی مبدا؛

۷- افزایش تعداد دعاوی که به مرکز داوری و میانجیگری وایپو ارجاع و مورد حل و فصل قرار

گرفته است؛

۸- اجرایی شدن معاهده مراکش در رابطه با دسترسی افراد نابینا و ناتوان بصری و... به آثار

منتشره؛

۹- درخواست از کشورهای عضو برای همکاری بیشتر در جهت نهایی کردن موضوعات در

دستور کار کمیته های دائمی و موقتی وایپو؛

۱۰- افزایش داده های مربوط به بانک های اطلاعاتی جهانی راجع به اختراعات، علائم تجاری و

طرح های صنعتی؛

۱۱- افزایش داده های مربوط به بانکهای اطلاعاتی راجع به قوانین و مقررات در حوزه مالکیت

فکری و همچنین افزایش تعداد منتفعین از این بانک؛

۱۲- تلاش در جهت افزایش کیفیت جستجوی بین المللی از طریق تقویت بانک ها اطلاعاتی

راجع به اختراعات؛

۱۳- تجدید نظر در معاهدات طبقه بندی راجع به اختراعات، طرح های صنعتی و علائم تجاری؛

۱۴- افزایش فعالیت های وایپو در حوزه های همکاری با کشورهای عضو و ظرفیت سازی در

آنها از طریق کمک های فنی و حقوقی و تدوین استراتژی ملی در تعدادی از آنها؛

۱۵- اجرای پروژه های مهم جهت ارتقای اهداف توسعه ای وایپو؛

۱۶- تقویت و افزایش فعالیت های آکادمی وایپو بویژه از طریق گسترش آموزش های از راه دور، قائل شدن تخفیفات قابل توجه برای شرکت کنندگان از کشورهای در حال توسعه و کمتر توسعه یافته؛

۱۷- افزایش برگزاری همایش های ملی، منطقه ایی و بین المللی در جهت تقویت آگاهی عمومی در حوزه مالکیت فکری اعم از مالکیت صنعتی و مالکیت ادبی و هنری؛

پس از ارائه گزارش مدیر کل به شرح فوق، از بین نمایندگان کشورهای عضو حاضر در اجلاس، تعداد ۱۱۴ نماینده و همچنین تعداد ۱۷ نماینده سازمان های بین الدولی و مردم نهاد، فعالیت های یکساله خود را در رابطه با مالکیت فکری و همچنین ارزیابی خود را از فعالیت های یکساله وایپو و کمیته های مرتبط اعم از دائمی و موقتی بیان داشتند.

جناب آقای تویسرکانی ریاست محترم سازمان ثبت اسناد و املاک کشور به نمایندگی از سوی هیات اعزامی، ضمن تشکر از هیات رئیسه اجلاس و دبیر کل سازمان جهانی مالکیت معنوی، عملکرد یکساله کشور در حوزه مالکیت معنوی و همچنین دیدگاهها و مواضع جمهوری اسلامی ایران را در رابطه با دستور کارهای مهم اجلاس و عملکرد یکساله وایپو در قالب بیانیه ای اعلام و بطور کلی بر نکات زیر تاکید داشتند:

۱- تصمیم گیری در خصوص دفاتر خارجی وایپو بدون هیچگونه تبعیض و بر اساس عدالت، تقسیمات جغرافیایی و با رعایت اصل شفافیت و مطابق با اصول مصرحه در اصول راهنمای مجمع عمومی و اعلام آمادگی ایران برای تأسیس دفتر در جمهوری اسلامی ایران؛

۲- تأکید بر درج موضوع ظرفیت سازی و کمک های فنی در پیش نویس معاهده طرح های صنعتی و همچنین الزام به افشای منبع در اظهارنامه های طرح صنعتی در فرضی که طرح صنعتی همراه با دانش سنتی است به منظور از حمایت از دانش سنتی؛

۳- مدنظر قرار دادن توصیه های توسعه ای وایپو در همه فعالیت های سازمان به ویژه دستور کارهای کمیته های دائمی و موقتی وایپو به منظور توسعه ابداعات تکنولوژیک و انتقال فناوری در کشورهای عضو؛

۴- جمع بندی هرچه سریعتر موضوعات در دستور کار کمیته بین الدولی مالکیت معنوی و دانش سنتی و فولکلور و منابع ژنتیک و اتخاذ تصمیم در خصوص برگزاری کنفرانس دیپلماتیک در مجمع عمومی سال ۲۰۱۷

پس از سخنرانی نمایندگان کشورهای عضو و سازمانهای بین الدولی و مردم نهاد، بقیه دستور کارهای اجلاس مورد بحث و بررسی نمایندگان کشورهای عضو قرار گرفت که به آنها به شرح زیر اشاره می گردد:

۱- دفاتر خارجی وایپو

موضوع ادارات خارجی وایپو از جمله مباحث چالش انگیز در این اجلاس و همچنین اجلاس قبلی مجمع عمومی وایپو است که کشورها در خصوص آن دارای اختلاف شدید می باشند. هیات نمایندگی ایران در رابطه با دستور کار فوق اعلام موضع و بطور خلاصه بیان داشته است که هرگونه تصمیم گیری در رابطه با دفاتر جدید خارجی باید در چارچوب اصول راهنما و همچنین تصمیمات متخذه از سوی مجمع عمومی و بر اساس انصاف، عدالت، توزیع جغرافیایی و با شفافیت کامل صورت گیرد. همچنین هیات در ادامه به وظیفه مهم این دفاتر که همانا ارائه کمک های فنی و ظرفیت سازی در کشور های عضو است اشاره و با توجه به فقدان این دفتر در منطقه خاورمیانه و غرب آسیا خواستار تأسیس این دفتر در ایران شد و در نهایت از تأسیس دفتر خارجی در آفریقا حمایت کرد.

در خاتمه از آنجاییکه نمایندگان کشورها در خصوص مورد دارای اجماع نبودند، موضوع در جلسات غیر رسمی مورد بحث و بررسی و در نهایت توافق شد که فعلاً دو دفتر در آفریقا (الجزایر و نیجریه) تأسیس شود و در رابطه با تأسیس دفاتر در سایر مناطق مذاکرات و رایزنی های لازم معمول تا در مجمع عمومی سال آینده در خصوص مورد اتخاذ تصمیم شود.

۲- کمیته بین‌الدولی راجع به مالکیت فکری، دانش سنتی، فولکلور و

منابع ژنتیک^۱

در رابطه با دستور کار فوق‌نمایندگان کشورهای عضو و همچنین نمایندگان سازمان‌های بین‌الدولی و مردم‌نهاد اعلام نظر کردند هیات ایران نیز موضع جمهوری اسلامی ایران را در رابطه با دستور فوق‌اعلام داشتند در این بیانیه هیأت ایران تأکید کرد که حدود ۱۶ سال است که واپسو وظیفه مهمی را در سه حوزه دانش سنتی، فولکلور و منابع ژنتیک به عهده گرفته که تاکنون هیچکدام از آنها به نتیجه‌ای مطلوب نرسیده است هیات در ادامه ضمن تأکید بر ضرورت حمایت بین‌المللی از مقولات فوق‌در قالب اسناد حقوقی بین‌المللی الزام آور، هنجار سازی در واپسو را از تعادل لازم برخوردار ندانسته و در نهایت خواستار انعطاف‌پذیری لازم کشورها برای حل موضوعات باقیمانده در کمیته و ایجاد زمینه برای برگزاری کنفرانس دیپلماتیک در خصوص موارد فوق‌گردیده است.

۱- در سال ۱۹۹۹ کشورهای در حال توسعه پیشنهاد دادند که بحث پیرامون مالکیت فکری و دانش سنتی، فولکلور و منابع ژنتیک در دستور کار سازمان جهانی مالکیت معنوی قرار گیرد که متعاقب آن در سال ۲۰۰۰ کمیته موقتی بین‌الدولی راجع به مالکیت فکری، دانش سنتی فولکلور و منابع ژنتیک تشکیل گردید دستور کار این کمیته بارها مورد تجدید نظر و تمدید قرار گرفته و در نهایت اتخاذ تصمیم شد که کمیته فعالیت‌های خود را براساس متن تهیه شده ادامه و با برگزاری ۶ جلسه در طول سالهای ۲۰۱۶ و ۲۰۱۷، نتیجه‌را طی گزارشی به مجمع عمومی سال ۲۰۱۷ ارائه تا در خصوص برگزاری کنفرانس دیپلماتیک یا ادامه مذاکرات اتخاذ تصمیم شود. با توجه به مصوبه فوق‌کمیته در سال ۲۰۱۶ تا کنون سه جلسه داشته که دو جلسه اول راجع به منابع ژنتیک و جلسه سوم اختصاص به بحث و بررسی پیرامون دانش سنتی داشته است. برخی کشورها از جمله کشور آفریقا در مجمع عمومی سال ۲۰۱۵، پیشنهاد داد که کمیته فوق‌از صورت موقتی به دائمی تبدیل شود. همچنین در بیست و هشتمین جلسه کمیته کشور آمریکا و تعداد دیگر از کشورها پیشنهاداتی را ارائه دادند که عمده این پیشنهادها بویژه از سوی کشورهای توسعه‌یافته در جهت انحراف کمیته از موضوعات اصلی و همچنین ایجاد تأخیر در بحث و بررسی کمیته نسبت به موضوعات اصلی و اساسی است.

در خاتمه پس از اعلام موضع نمایندگان کشورها تصمیم گیری شد که کمیته بین الدولی بر اساس دستور کار تعیین شده دو ساله و برنامه های مدون، فعالیت خود را ادامه و نتیجه را به مجمع عمومی سال ۲۰۱۷ اعلام تا مجمع یاد شده در رابطه با برگزاری کنفرانس دیپلماتیک یا ادامه مذاکرات اتخاذ تصمیم نماید.

۳- کمیته کپی رایت^۱

در رابطه با دستور کارهای این کمیته، نمایندگان کشورها و سازمان های بین الدولی و مردم نهاد اعلام موضع کردند. هیات ایران نیز در خصوص دستور کار کمیته اعلام موضع که اهم آن به شرح زیر است:

۱- تاکید بر مصوبه سال ۲۰۰۷ مجمع عمومی راجع به حمایت سیگنال محور از سازمان های پخش؛

۱- با توجه به مصوبه مجمع عمومی، موضوعات مختلفی در دستور کار این کمیته قرار گرفته است که می توان به مهمترین آنها به شرح زیر اشاره کرد:

الف- محدودیت ها و استثنائات

ب- محدودیت ها و استثنائات برای کتابخانه ها، آرشیوها و مؤسسات آموزشی، تحقیقاتی و ...

ج- حمایت از سازمان های پخش

همچنین تعدادی از کشورهای عضو پیشنهاد دادند که دو موضوع حمایت از کپی رایت در فضای دیجیتال و حق فروش مجدد نیز در دستور کار کمیته قرار گیرند.

۲- خارج بودن حمایت پخش های اینترنتی از مصوبه مجمع عمومی سال ۲۰۰۷؛

۳- جلوگیری از ایجاد لایه اضافی کپی رایت در خصوص مورد و تسهیل دسترسی آحاد جامعه به اطلاعات و بطور کلی ایجاد تعامل بین صاحبان حق، استفاده کنندگان و جامعه در خصوص مورد؛

۴- عدم افزایش و تسری این حمایت به محتوا و همچنین عدم تسری حمایت به پلات فرم های کامپیوتری و اینترنتی؛

۵- توجه به ملاک های از قبیل حق دسترسی افراد به اطلاعات، حق آزادی بیان، حق دسترسی به دانش و همچنین حوزه عمومی در تدوین معاهده و همچنین توجه کامل به اثرات این معاهده بر روی کاربران، اجرا کنندگان و نویسندگان و مولفین؛

۶- حمایت از دستور کار استثنائات و محدودیت ها و تاکید بر تاثیری که این امر می تواند در دسترسی آحاد جامعه به دانش و اطلاعات داشته باشد؛

در خاتمه پس از بحث و بررسی نمایندگان کشورها در خصوص دستور کار فوق مجمع عمومی با توجه به گزارش کمیته به شرح سند مربوط^۱، مصوب کرد که کمیته فعالیت خود را در رابطه با دستور کارهای مصوب ادامه و نتیجه را به مجمع عمومی سال آینده گزارش نماید.^۲

۱ - WO/GA/48/3

۲ - A/56/16ADD.3

۴- تدوین معاهده طرح های صنعتی^۱

نمایندگان کشورها در رابطه با این دستور کار مجمع عمومی دارای نظرات مختلفی بودند. هیات ایران در خصوص مورد بیانیه ای را قرائت که خلاصه آن به شرح زیر است:

۱- در تدوین معاهده باید موضوع تعادل و توازن بین هزینه ها و تعهدات مورد توجه جدی قرار گیرد.

۲- موضوع کمک های فنی و ظرفیت سازی و همچنین ضرورت افشای در فرضی که طرح صنعتی همراه با دانش سنتی، فولکلور و منابع ژنتیک است، در متن سند منعکس گردد؛

۳- تدوین اسناد حقوقی الزام آور بین المللی در خصوص موارد فوق؛

نمایندگان کشورها در جلسات رسمی در رابطه با این دستور کار به توافق نرسیدند و پس از برگزاری جلسات غیر رسمی، در نهایت مجمع عمومی به شرح سند A/56/16DD.3 مصوب

۱- یکی از دستور کارهای مهم کمیته علائم تجاری موضوع تدوین معاهده در رابطه با طرح های صنعتی است و هدف آن این است که سازوکارهای در قالب یک معاهده تعریف شود که در آن حداقل استانداردها در رابطه با تشریفات ثبت طرح های صنعتی تامین گردد. کمیته در جلسات مختلف در خصوص مورد بحث و بررسی و نهایتاً متن معاهده تهیه شده است. کشورهای در حال توسعه و کمتر توسعه یافته معتقدند که دو موضوع کمک های فنی و ظرفیت سازی و همچنین افشای منبع در فرضی که طرح صنعتی با دانش سنتی، فولکلور و منابع ژنتیک است در متن معاهده ذکر شود. کشورهای توسعه یافته با این پیشنهادات اعلام مخالفت و تلاش دارند هرچه سریعتر کنفرانس دیپلماتیک برای تصویب متن برگزار شود.

مجمع عمومی در سال ۲۰۱۵ مصوب کرد که متن معاهده در جلسات ۳۴ و ۳۵ کمیته مورد بحث و بررسی قرار گیرد به نحوی که در نیم سال اول سال ۲۰۱۷ کنفرانس دیپلماتیک برای تصویب معاهده برگزار گردد.

در سی و پنجمین اجلاس کمیته، آمریکا، ژاپن، ... پیشنهاداتی را ارائه که کمیته آنها را برای بررسی به دبیرخانه ارجاع داده است.

کرد که موضوع در مجمع عمومی سال آینده مجدداً مطرح تا در صورت موافقت کشورهای عضو، کنفرانس دیپلماتیک در اوایل سال ۲۰۱۸ میلادی برگزار شود.

۵- حمایت از نام کشورها^۱

هیأت جمهوری اسلامی ایران از دستور کار مهم کمیته دائمی حقوق علائم، طرح های صنعتی و نشان های جغرافیایی (SCT) راجع به حمایت از نام های کشورها در مقابل ثبت و استفاده به عنوان علامت تجاری، حمایت کرد و خواستار تلاش بیشتر کمیته در خصوص مورد شد. پس از بحث و بررسی نمایندگان کشورها مقرر شد که کمیته به شرح سند wo/GA/98/5 فعالیت خود را ادامه و نتیجه را به مجمع عمومی سال ۲۰۱۷ گزارش نماید.

۶- کمیته دائمی اختراعات (SCP)^۲

۱- در جلسه ۲۰۰۹ کمیته SCT، هیأت جامائیکا پیشنهاد داد که ماده ۶ (6ter) کنوانسیون پاریس برای حمایت مالکیت صنعتی مورد اصلاح قرار گیرد و این ماده حمایت از نام کشورها را نیز تحت شمول قرار دهد. در جلسه ۲۴ کمیته، کمیته از دبیرخانه خواست که بررسی جامعی را در خصوص مورد در کشورهای عضو به عمل آورد. متعاقب آن در جلسه ۲۷ کمیته، جامائیکا و باربادوس یک پیشنهاد مشترک را در خصوص مورد ارائه دادند. در جلسه ۲۹ کمیته نتیجه مطالعات دبیرخانه در خصوص مورد به کمیته ارائه شد و در جلسه ۳۰ کمیته جامائیکا و تعداد دیگر از کشورهای در حال توسعه بر ضرورت تهیه یک توصیه نامه مشترک (Joint Recommendation) تأکید کردند. تعداد دیگر از کشورهای بر مطالعه و تحقیقات بیشتر در خصوص مورد تأکید داشتند. همچنین در جلسه ۳۱ کمیته جامائیکا متن تجدیدنظر شده پیشنهاد قبلی را ارائه داد و کمیته در جلسه ۳۴ تصمیم گرفت که دبیرخانه سندی را راجع به جنبه های مختلف موضوع و رویه هایی که در خصوص مورد در کشورهای مختلف عضو وجود دارد تهیه و به جلسه ۳۵ کمیته ارائه دهد.

۲- SCP یکی از مهمترین کمیته های دائمی واپیو است. هدف از این کمیته هنجار سازی در حوزه اختراعات است. یکی از دستور کارهای اولیه این کمیته هماهنگ سازی قوانین ماهوی اختراعات بوده که این دستور کار بلحاظ محدود کردن انعطاف پذیری قوانین ملی کشورها، مورد استقبال کشورهای بویژه کشورهای در حال توسعه قرار نگرفت. در حال حاضر دستور کارهای مهم کمیته فوق به شرح است:

۱- استثنائات و محدودیت های اختراع

۲- انتقال تکنولوژی

۳- کیفیت اختراعات

راجع به دستور مربوط به کمیته دائمی اختراعات، نمایندگان کشورها مواضع کشور متبوعشان را در خصوص مورد اعلام کردند.

هیأت جمهوری اسلامی ایران نیز مواضع کشور را در خصوص مورد در قالب بیانیه ای قرائت که اهم مفاد آن به شرح زیر است:

۱- تعادل و توازن در دستور کارهای کمیته؛

۲- شناسایی چالشهای موجود در خصوص مورد و ارائه طریق برای غلبه بر آنها بویژه در کشورهای در حال توسعه؛

۳- توجه و ملحوظ نظر قرار دادن سطح توسعه اقتصادی و اجتماعی کشورها و همچنین سطح تکنولوژی آنها به منظور تدوین یک سازوکار متوازن و متعادل؛

۴- تقویت انعطاف پذیری قوانین ملی کشورها و تعریف سازوکار جامع برای تسهیل انتقال تکنولوژی و سرمایه گذاری در کشورهای در حال توسعه؛

۵- تعریف روشن و شفاف از موضوع کیفیت اختراعات و ایجاد زمینه برای فهم مشترک از اصطلاح فوق؛

۶- اهمیت دادن به موضوع اختراع و سلامت و تعریف سازوکار برای کاهش تأثیرات منفی حق اختراع بر سلامت؛

بعد از بحث و بررسی نمایندگان کشورها در خصوص دستور کار فوق نهایتاً مجمع عمومی مصوب کرد که کمیته فعالیت خود را به شرح سند wo/GA/98/4 ادامه و نتیجه را به مجمع عمومی سال ۲۰۱۷ گزارش نماید.

۷- کمیته موقتی توسعه^۱

این کمیته از جمله کمیته های مهم وایپو است که موضوعات اساسی را در دستور کار دارد.

هیأت نمایندگی ایران با قرائت بیانیه ای، موضع هیأت جمهوری اسلامی ایران را در رابطه با اقدامات کمیته اعلام که با توجه به محتویات آن، اهم آن را می توان به شرح زیر دانست:

- ۱- انتظار هیأت ایران از فعالیت بیشتر کمیته در زمینه اجرای توصیه های توسعه ای کمیته؛
- ۲- فعالیت بیشتر کمیته در جهت کاهش فاصله علمی بین کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه؛
- ۳- انعطاف بیشتر در معاهدات وایپو در جهت کمک به کشورهای در حال توسعه .
- ۴- ارتقای دسترسی جوامع به آموزش، سلامت، دارو؛
- ۵- تسری توصیه های توسعه ای وایپو در همه ارکان های تصمیم گیری در وایپو؛

۱- دستور کارهای مهم کمیته CDIP به شرح زیر است:

- ۱- مطالعات مستقل در رابطه با اجرای توصیه های توسعه ای وایپو
- ۲- مالکیت معنوی و انتقال تکنولوژی
- ۳- مالکیت معنوی و حوزه عمومی
- ۴- آموزش مالکیت معنوی و آموزش کاربردی با همکاری مؤسسات آموزشی قضایی
- ۵- کمک های فنی وایپو در حوزه همکاری برای توسعه
- ۶- اجرای مکانیزم های هماهنگی

۶- تمرکز فعالیت های کمیته بر دسترسی جوامع به اطلاعات، انتقال تکنولوژی و در نهایت ایجاد رفاه اجتماعی در کشورهای عضو بویژه کشورهای در حال توسعه؛

۷- تلاش بیشتر در جهت حمایت بین المللی از منابع ژنتیک، فولکلور و دانش سنتی؛

پس از اعلام نظر نمایندگان کشورها در خصوص دستور کارهای کمیته و استماع گزارش کمیته در رابطه با فعالیت های یکساله به شرح سندهای WO/GA/98/ 7 و WO/GA/98/ 8 و WO/GA/98/ 13 ، مجمع عمومی ضمن توجه به گزارش های سایر ارکان وایپو در رابطه با اجرای دستور کارهای توصیه ای مرتبط، مصوب کرد که کمیته فعالیت های خود را با توجه به دستور کارهای مصوب ادامه و نتیجه را به مجمع عمومی سال ۲۰۱۷ گزارش نماید.

۸- معاهده همکاری ثبت اختراع (PCT) ^۱

یکی از دستور کارهای مهم گروه کاری PCT ، موضوع کاهش هزینه حق الثبت برای کشورهای در حال توسعه و کمتر توسعه یافته است که پس از اعلام موضع نمایندگان کشورهای

۱- در جلسه پنجم گروه کاری PCT کشورهای در حال توسعه به کاهش هزینه ثبت اختراع برای شرکت ها و بنگاههای متوسط و کوچک، دانشگاهها و مؤسسات غیر تجاری تأکید کردند. گروه کاری PCT، مصوب کرد که دبیرخانه گزارشی را برای بحث و بررسی در خصوص مورد تهیه و به گروه ارائه دهد. همچنین کشورهای در حال توسعه در جلسه ششم گروه کاری مجدداً به موضوع کاهش هزینه های حق الثبت اصرار که نهایتاً گروه از مبادی ذیربط در وایپو درخواست کرد که مطالعه ای را در خصوص تأثیر کاهش هزینه حق الثبت نسبت به ثبت اظهارنامه متقاضیان و همچنین درآمد سیستم PCT انجام دهد. گروه کاری در جلسه هشتم موضوع کاهش حق الثبت اختراع برای دانشگاهها و سازمانهای تحقیقات عمومی را مورد بحث و بررسی قرارداد. در این جلسه نیز کشورهای در حال توسعه کاهش هزینه های حق الثبت برای دانشگاهها را مورد حمایت قرار دادند در مقابل کشورهای توسعه یافته تفاوت قائل شدن بین دانشگاههای کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته را در خصوص مورد، قابل قبول ندانسته و عمده استدلال کشورهای مخالف این است که هم اکنون این کاهش و تخفیف برای متقاضیان ثبت اختراع کشورهای در حال توسعه وجود دارد بنابر این ملاحظات توسعه ای در خصوص مورد اعمال گردیده است و نیازی به کاهش هزینه به شرحی که مورد پیشنهاد کشورهای در حال توسعه است، وجود ندارد.

عضو در خصوص مورد، مجمع عمومی مصوب کرد که گروه کاری PCT جلسه ای در خصوص دستور کارهای مصوب برگزار و نتیجه را گزارش نماید.

۹- موافقتنامه و پروتکل مادرید راجع به ثبت بین المللی علائم تجاری

نمایندگان کشورهای عضو و نهایتاً مجمع عمومی پیشنهاد کار گروه مربوط را در رابطه با آئین نامه و دستورالعمل های مشترک موافقتنامه و پروتکل مادرید راجع به ثبت بین المللی علائم تجاری به شرح سند MM/A/50 /9 مورد تصویب قرارداد. همچنین موضوع فریز اظهارنامه (موضوع بند(۱) و شق (a) بند (۲) ماده ۱۴ موافقتنامه مادرید راجع به ثبت بین المللی علائم تجاری) به شرحی که در سند MM/A/50/ 3 آمده است، مورد تصویب مجمع عمومی قرار گرفت.

۱۰- معاهده لیسبون راجع به حمایت از اسامی مبدأ و ثبت بین المللی آنها

یکی از دستور کارهای مهم و اساسی مجمع تعیین سازوکار مالی پایدار برای اتحادیه لیسبون است که همواره بویژه بعد از تصویب سند ژنو لیسبون مورد بحث کشورهای عضو وایپو قرار گرفته است. مجمع عمومی در اجلاس امسال پس از استماع گزارش گروه کاری و همچنین نظرات نمایندگان کشورهای عضو مصوب کرد که گروه کاری لیسبون در جلسه آتی خود و همچنین جلسات غیر رسمی که کارگروه از دبیرخانه برگزاری آنها را درخواست خواهد کرد، بحث و بررسی بیشتری را راجع به تعیین سازوکار پایدار مالی برای اتحادیه لیسبون، معمول و نتیجه را گزارش نماید.

در خاتمه لازم به ذکر است که در حاشیه اجلاس و در مورخ ۱۳۹۵/۷/۱۵ جناب آقای دکتر کاظم ابدی به اتفاق اینجانب و نماینده وزارت امور خارجه با سه تن از نمایندگان سازمان فدرال مالکیت فکری سوئیس ملاقات و راجع به اولویت های دو طرف برای همکاری های آینده مذاکره که در نهایت مقرر شد که در حوزه های نشانه های جغرافیایی، بنگاههای کوچک و متوسط و

همچنین تدوین استراتژی مالکیت فکری در کشور، جمهوری اسلامی ایران از تجربیات کشور سوئیس در قالب کمک های فنی بهره مند شود.

همچنین در تاریخ ۸۵/۷/۱۴ جناب آقای دکتر کاظمی به اتفاق اینجانب با آقایان سعدالله رئیس آکادمی وایپو و جو بردلی رئیس اداره همکاری های علمی وایپو ملاقات که آقای بردلی آمادگی وایپو را برای امضاء تفاهم نامه همکاری بین وزارت دادگستری و وایپو اعلام نمود.

ارزیابی اجلاس:

با توجه به دستور کارهای اجلاس مجمع عمومی امسال، عملکرد مجمع را می توان به شرح زیر مورد ارزیابی قرار داد:

۱- مجمع عمومی امسال همانند سال قبل بیش از ۳۰ موضوع را در دستور کار قرار داده که در طی چند روز اجلاس مورد بررسی نمایندگان کشورهای عضو قرار گرفت.

۲- هیأت اعزامی از سوی جمهوری اسلامی ایران در همه دستور کارهای مهم اجلاس اعلام موضع داشته و در جلسات رسمی و غیر رسمی حضور فعال داشته است.

۳- از بین دستور کارهای مجمع امسال همانند سال گذشته دو موضوع (تأسیس دفاتر خارجی واپو و برگزاری کنفرانس دیپلماتیک برای انعقاد معاهده حقوق طرح های صنعتی) بلحاظ عدم حصول اجماع در جلسات رسمی مجمع، در جلسات غیر رسمی که برخی از آنها تا ساعت ۵ بامداد ادامه داشت مورد بحث و بررسی و در نهایت به شرحی که در متن گزارش آمده است، مجمع در خصوص موارد فوق، اتخاذ تصمیم کرده است.

۴- با توجه به گزارش دبیر کل سازمان، واپو در سال گذشته از جهات مختلف توفیقات زیادی داشته است.

۵- نمایندگان سازمانهای بین الدولی و سازمان های مردم نهاد در مجمع عمومی امسال حضور چشمگیری نداشته اند.

۶- ریاست اجلاس از مدیریت مطلوبی در جهت اداره جلسات برخوردار نبوده است.

۷- کشورهای عضو واپو بویژه کشورهای در حال توسعه در طول برگزاری اجلاس نمایشگاه‌های مختلفی را بویژه در رابطه با فرهنگ سنتی خود برگزار نمودند که مورد استقبال نمایندگان کشورهای عضو قرار گرفت.

۸- انتخاب اداره مالکیت صنعتی ترکیه به عنوان یکی از مراکز جستجوی بین المللی راجع به اختراعات بویژه برای کشورهای همسایه از اهمیت فراوانی برخوردار است.

۹- کشور هند به عنوان نماینده گروه آسیایی در اجلاس امسال مجمع عمومی، حضور تقریباً فعالی داشته و در اکثر دستور کارها موضع گیری داشته است.

۱۰- نمایندگان تعدادی زیادی از کشورها اعم از در حال توسعه و توسعه یافته در رابطه با برخی از دستور کارهای مهم اجلاس با هیأت ایرانی و در جهت تعیین مواضع مشترک مشاوره داشتند.

۱۱- هیأت اعزامی از سوی جمهوری اسلامی ایران علاوه بر ملاقات با مدیرکل واپو، با رؤسای هیأت های کشورهای ایتالیا، فرانسه، روسیه، گرجستان، سوئیس و ... ملاقات و در رابطه با همکاری های دو جانبه مذاکره نمودند.

۱۲- گزارشاتی در رابطه با تخلفات دبیرکل در نشست کمیته هماهنگی مطرح که در نهایت پس از اعلام نظر نمایندگان کشورهای عضو، این پرونده مختومه و مقرر شد که سازوکاری برای پیشگیری از این قبیل تخلفات تعریف و مورد اجراء قرار گیرد.

۱۳- از آنجائیکه در جلسات رسمی و غیر رسمی مربوط به دفاتر خارجی کشورهای پاکستان، امارات و سایر کشورهای عضو همکاری خلیج فارس که از سوی عربستان نمایندگی می شدند، حضور فعال داشته اند، بنظر میرسد که در مجمع عمومی سال آینده که احتمالاً در رابطه با سهمیه آسیا اتخاذ تصمیم خواهد شد، آنها در مقابل درخواست ایران مبنی بر دایر کردن دفتر خارجی

مقاومت کنند که ضرورت دارد قبل از برگزاری مجمع عمومی، جمهوری اسلامی ایران بویژه با کشورهای همسورایزنی های لازم را در خصوص مورد معمول دارد.

۱۴- نمایندگی ایران در ژنو و کارشناس مسئول ذیربط نسبت به تهیه مقدمات حضور فعال هیأت در اجلاس و همچنین اعلام مواضع جمهوری اسلامی ایران راجع به دستور کارهای مصوب مجمع و حضور در جلسات غیر رسمی، تلاش چشمگیری داشته است.

سیدحسن میرحسینی

نماینده اعزامی از دادگستری جمهوری اسلامی ایران